

Juha Tuominen

Dosentti, johtava ylilääkäri
Terveystalo

Lääkäriliiton kesäkuussa tehdyn tutkimuksen mukaan lääkärit kaipaavat ohjeistusta sairauslomien kirjoittamisessa. Variaatiot sairauslomien pituuksissa ovat suuret. Lääkäri harvoin ajattelee sairauslomien kustannuksia. Lääkärin tehtävä ei olekaan olla tuomari tai revisori, mutta on hyvä ymmärtää, että todellista tarvetta pidempi sairausloma aikaansaa merkittäviä kuluja. Laskennallisesti yksi sairauspoissaolopäivä johtaa 350 euron kustannuksiin työnantajalle. Työnantajan lisääntyneet kustannukset johtavat heikentyneeseen kilpailukykyyn ja sen vaikutukset kumuloituvat meidän kaikkien arkeen.

Käsitteellisesti puhutaan tekemättömän työn kustannuksista, joihin lasketaan sairauslomien lisäksi ne panostukset, joita poissaolojen ja sairaanhoidon hallinnointiin yrityksissä kuluu. Pelkästään yksityisellä sektorilla tekemättömän työn kustannukset ovat noin 5 miljardia euroa vuodessa.

Sairauslomien pitkittymiseen on useita syitä. Lääkäriliiton tutkimus nosti esiin sairauslomien pitkittäjänä julkisen sektorin heikon saatavuuden, samoin kuntoutuksen viivästymisen. Kuitenkin

Saako saikkua liikaa?

yksi merkittävä syy on lääkäreiden käytäntöjen vaihtelu.

Omassa organisaatiossani Terveystalossa olemme rakentaneet lääkärin käyttöön vertailuportaalin, jossa lääkäri näkee yleissilmäyksellä omien yleisimpien sairauslomakirjaustensa diagnoosit, diagnoosiluokat ja sairauslomien kestot, joita hän voi verrata muiden vastaavien lääkäreiden kirjoittamien sairauslomien pituuksiin. Tämän lisäksi leikkaavilla lääkäreillä on suosituksia, joiden perusteella ensimmäinen toimenpiteen jälkeen kirjoitettava sairausloma on vain määrätyn pituinen, minkä jälkeen potilas ohjautuu omalle työterveyslääkärille.

Oma työterveyslääkäri tuntee potilaan työympäristön ja pystyy paremmin arvioimaan sairausloman jatkamisen tarpeen ja arvioimaan potilaan työkyvyn työn todelliseen vaativuuteen nähden. Työterveyslääkäri pystyy myös paremmin ohjaamaan potilaan osa-sairauslomalle ja tietää, soveltuuko potilas tekemään omaa työtään korvaavaa, kevyempää työtä. Sairauslomakäytännöt ovatkin alkaneet yhtenäistyä.

Kansantaloudellisesti kyseessä ovat siis isot rahat. Sairauslomakäytäntöjä

tulee aina ohjata lääketieteellinen tarve, mutta siihen ei kuulu ylimääräinen varmuudenvara.

Aihe on ymmärrettävästi herkkä. Ongelman esiin nostaminen ei saa johtaa siihen, että sairauksista toipumiseen vaadittavaa lepoa ei olisikaan tarjolla. Toistaiseksi sitä uhkaa ei ole näköpiirissä eikä tulekaan, jos sekä läpinäkyvyys että ohjeistus paranevat. Soten myötä toivottavasti rakentuvat laaturekisterit toivon mukaan helpottavat myös sairauslomakäytäntöjen valtakunnallista vertailua.